

Asdahl ut mot landssvikoppgjøret

«Jeg vet jeg

Vårt Land
13/11-87

105100

blir upopulær blant mange»

Tidligere hjemmefrontsleder og stortingsrepresentant Erland Asdahl mener det nå må bli slutt på hetsen mot landssvikdømte.

Av ANN-MAGRIT AUSTENA

- At store grupper nordmenn etter krigen ble dømt som landssvikere en bloe, var et utslag av maktmisbruk og en forferdelig misgjerning mot mange av dem som ble rammet. Bitterheten over det urettferdige rettsoppgjøret etter krigen, ligger som en verkebyll i det norske folk, sier Erland Asdahl til Vårt Land.

Kan ikke akseptere

Asdahl (86) mener vi ikke lenger bare stilltiende skal akseptere at mange mennesker har lidd en alt for sterk overløst i forhold til det de gjorde seg skyldige i under krigen.

- Jeg mener ikke at alle dømt er dømt urettferdig eller at krigsforbrytere ikke bør straffes. Det uakseptable er at det kun var den tapende part som ble trukket til ansvar og at for eksempel passive NS-medlemmer ble straffet, mens folk som frivillig hadde arbeidet for tyskerne gikk fri.

Blir nok upopulær

- Jeg vet jeg vil bli upopulær blant mange, men noen må stikke hull på den verkebyllen mange nordmenn har gått og båret på siden våren 1945. Jeg håper det kan bidra til å rette opp noen av de verste misgjeringene som ble begått etter krigen, sier Erland Asdahl.

I følge Asdahl var rettsoppgjøret mer en avledningsmanøver for fem års oppdemmet aggresjon og frustrasjon enn noe reelt rettslig oppgjør. Rettsoppgjøret og forfølgelse av enkeltpersoner ledet folks oppmerksomhet bort fra et skikkelig oppgjør med norsk

Tidligere hjemmefrontsleder Erland Asdahl ønsker et oppgjør med den urett han mener ble begått mot mange nordmenn etter krigen.

forsvars- og sikkerhetspolitikk før og under krigen.

Svekket

- Arbeiderpartiet hadde - med støtte fra andre politikere - frem til 1940 ført en politikk som svekket landets forsvarsevne. Samtidig var det heller ikke noen troverdig nøytralitetspolitikk. Ekstremregjeringen i London burde selv vært stilt for riksrett etter hjemkomsten.

- Arbeiderpartiet unnlot å trekke de frivillige tyskerarbeiderne til ansvar. Det var vel fordi de var blant partiets mest stabile velgermasse. I stedet straffet de passive NS-medlemmer og frontstrene. Frontstrene reiste til østfronten med pass fra Norges Røde Kors. Med livet som innsats forsøkte de å hjelpe de sårede og lidende soldatene. Takken de fikk da de kom hjem, var utskjelling og stemping som landssvikere, sier en opprørt Erland Asdahl.

Kjenner mange

Asdahl kjenner selv til mange nordmenn som hele resten av livet har måttet leve med fordømmelse fra nærmiljøet og en innvendig bitterhet mot den urett som ble begått mot dem etter krigen.

- Kom ikke å fortell meg at ikke Milorg også hadde sine svin på skogen. Men på den siden ble ingen dømt. Slik er det alltid etter en krig. Seierherren fører justisen. De som har makt og myndighet gjør som de vil. Det viktigste er ikke rettferdighet, men å få satt anderledes tenkende ut av spill, sier Asdahl.

Han ser opprullingen av Arbeiderpartiets overvåking av kommunister og andre på venstresida i norsk politikk, som en bekreftelse på hvor farlig det er å la makthaverne få rett til å bruke de metodene de selv mener er nødvendige.

Må ha visst

- Det er mange som må ha kjent til at denne overvåkingen foregikk. Selv fikk jeg det betrodde av en fremtredende Arbeiderparti-politiker i 1980. Han hadde selv fått instruks om å overvåke kommunister og mulige kommunister på sin egen arbeidsplass.

Asdahl synes også at oppgjøret mot frontkjemperne etter krigen kommer i et noe underlig lys, sett på bakgrunn av dommen mot Arne Treholt.

- Dersom en ser på dommen som ble felt over frontkjemperne, fordi de kjempet mot Sovjet og kommunismen, og så ser på dommen Arne Treholt fikk for å ha arbeidet for det motsatte, er det vanskelig å finne logikken. Det har riktig nok gått noen år mellom de to hendelsene, men formelt sett har det ikke skjedd store endringer hverken med Norge eller Sovjet.

Tankefors

- Dette er et av mange tankefors for meg. Først og fremst sitter jeg igjen med en overbevisning om at det ikke finnes noe moralsk forsvar for å frakassere, fengsle og mishandle mennesker, uansett hvor annerledes de måtte tenke og mene, sier Erland Asdahl.